

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

caput vigesimum. De Hiberniae Regno, ac bellis in eo ob religionem
gestis: deque statu Ecclesiae & persecutionibus contra Catholicos
excitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

DE HIBERNIÆ REGNO, AC BELLIS IN
eo ob religionem gestis: deque statu Ecclesiæ,
& persecutionibus contra Catho-
licos excitatis.

CAPUT VICESIMUM.

A R G V M E N T V M.

- I. *Elisabetha regina quomodo Hiberniæ imperio potita sit.*
- II. *Vulgus apud Hibernos ad conciones hæreticorum vi cogitur, nobilitati interim Catholicæ religionis exercitium domi conceditur, ad confusionem hæreticorum.*
- III. *De Ultonia provincia, & præcipuis ejus magnatibus.*
- IV. *De Momenia, & seditionibus in ea excitatis.*
- V. *De Connacia, & miraculis quorundam martyrum in Hibernia.*
- VI. *Patricii Ocheii Episcopi sanctitate conspicui martyrium, &c.*

Equidem nihil magis cuperem, quàm lectoris animum tam frequenti atque injucunda incredibilium crudelitatum mentione hætenus defatigatum & attonitum, in fine hujus Historiæ aliquo modo recreare, ac veluti novo aliquo sole præteritam tempestatem rursus serenare. Quis enim tanta tamque immania facinora & flagitia in miseris Catholicis designata legens, non dico frontem non caperet, sed demisso vultu, quantum potest, fugiat, & horum frontem hæresim detestetur? Sed me miserum! Quocumque me verto, nihil nisi tristissima queq; & nescio an illis supra recitatis peiora occurrunt: adeo ut quo calamum meum intingam, nihil videam nisi sanguinem piorum martyrum: nec ulla verba quibus narratio hæc absolvam, reperiam, quam equuleos, fideulas, ferrum flammam representantia. Ac quamvis non invitus infelici illa terra pedem extulerim, oramque Angliæ soliverim ut merito jam inimicas atque infestas Catholicæ religioni terras exhorreere debeat: facere tamen non possum, quia in proximam insulam Hiberniam vela faciam cursumque dirigam, ut & quæ ibi hæresis paravit, vel saltem centesimam eorum partem lectori ostendam. Hic vero ego nequaquam cum Homero sentire me profiteor, qui in principio suæ Iliados ita canit:

*Non curant humana dii, nec quisquis in alto
Est positus quæ sunt infra se respicit, expers
Sed curæ, placidus tranquillum transigit ævum.*

Non ita, inquam, Domine: sed tuam agnoscimus manum, peccata nostra hoc modo punientis, & regna Mundi pro liberrima tua voluntate disponentis. Tu enim infelix illud Anglicanum regnum, velut pro derelicto hætenus habuisti, quod quidem tandem sub gravissimo omnium malorum onere gemit, donec tua expiata indignatione, bellum Ecclesiæ facere cessabit, & à sanctorum cædibus & persecutione abstinebit. Diligenter quidem scriptorem aliquem investigavi, qui omnem regni hujus historiam (quantum quidem ad nostrum institutum attinet) accurate persequutus esset, aut coram ipse singula vidisset atque annotasset: quia vero talem nunciari non potui, pauca modo perstringemus; ac velut olim Magellanus terræ Australis antarcticæ, sic nos regni hujus oras tantum legemus, ac de longinquo inspicimus. Equidem ea tantum hic narrabo quæ ex sacerdotibus nonnullis ob Catholicam religionem ex Hibernia profugis, audivi.

Hibernia dividitur in quatuor partes seu provincias principales, Ultoniam, Connaciam, Momeniam, Lageniam: quibus aliqui quintam addunt, Mediã; quod in medio Insulæ sita est. Hæc quidem etsi omnes tam natura quam artibus & præfidiis satis munitæ sunt: sola tamen Ultonia Anglorum armis invicta hætenus restitit, immò & ab iisdem præclaras victorias reportavit Elisabetha sane in populis his subjugandis omnia extrema remedia adhibuit: sæpius tamen fraude quàm viribus usa. Sed frustra alia arma ab hæreticis, quibus pugnent, requiras. Illa enim quam primum prælio victam se, suasque res profligatas animadvertit, pacem Catholicis quibus vellent conditionibus indulgere: deinde promissis duces duxit atque illexit, ac tandem Londinum perductos, capite truncari iussit. Illud tamen non sine divino miraculo factum videtur, quod quascumque etiam vires in universo hoc regno expugnando & sub jugum mittendo adhibuerit, sæpius tamen exercitus bene ordinati, & quidem ab hominibus sine ullo ordine fere pugnantibus, victi sint.

Sed illud lōge mirabilius est, [b] quod etiã armis Anglo-

[a] Quomodo Elisabetha Hiberniæ imperium acquiserit. [b] Hiberni Catholicæ religionis tenacissimi, & jusque exercituum Nobilibus permissum.

Anglorum victi populi, ab hæresitamen hæctenus
vinci non potuerunt, sed hodieque in Catholica à
majoribus accepta religione constantissime per-
stant. Quis non miretur è tot populis vix unum
reperit qui non dico operam suam novo Evan-
gelio annunciando impendat (quod illi in gentili-
bus suis desistantur) sed qui Protestantium concio-
nes frequenter, nisi coactus? Nobiles certe Hiber-
ni, qui in procerum Anglorum aliquod regni mu-
nus administrantium sunt comitatu; dominos ad
templi usque portam comitantur, minime tamen
ingrediuntur, sed inde ad suam quisque domum
se confert, sacris ibi patrio & Catholico ritu o-
peraturus. Nec mirum tam altas in Hibernorum
animis Catholicam religionem egisse radices,
quum regnum hoc inter pauca unum sit quæ
Christianam fidem prima susceperunt, nimirum
Anno CCCXXXV regnante apud Scotos Fin-
chomarcho rege. Et hoc quidem mulieris Piæ
cujusdam opera, quæ reginæ insinuatâ Anno
CCCXXII. Christi nomen illi mirifice prædica-
vit reverendumque effecit: Regina Regem docuit,
Rex autem universum populum ad sacrosanctum
baptisma suscipiendum disposuit: circiter dictum
annum CCCXXXV. Ex eo tempore gens hæc
quantumvis fera, castissime tamen Catholicam
religionem semper coluit, & magna ex parte ad-
huc colit, Nobilitas præferim, quæ non in oppi-
dis, sed ruri passim in arcibus & castellis habitat.
Sed hæretici non templis tantum Catholicos,
verum etiam ipsi Sanctis, sub quorum nomine
& patrocinio Deo consecrata sunt, spoliaverunt.
Narrat Reginaldus, quum Henricus VIII Angliæ
rex instituto contra S. Thomæ Cantuariensis ma-
nes processu, nomen ejus è Sanctorum catalogo
eradere conaretur, & Edicto illo in Hiberniam
perlato, loci cujusdam Episcopus regi morem
gesturus, Ecclesiæ quæ in honorem dicti S.
Thomæ consecrata fuerat, nomen mutare, ei-
que aliud indere veller: populum vehementer in-
dignatum, ut apud quem illè ob multiplicia acce-
pta beneficia, in magna esset veneratione, Episco-
pum accessisse, & quemnam Sanctorum S. Tho-
mæ surrogare veller quæsisse. Quum ille Petrum
& Paulum respondisset, tum universos clamasse:
Quid ergo futurum, si hos quoque è Sanctorum
delere catalogo regi libebit? Tum Episcopum res-
pondisse: Ergo SS. Trinitatis patrocinio eam com-
mendabimus, quod nomen sacrosanctum & vene-
rabilè est & semper erit. Sed quid dicturus fuerat

hic Episcopus, si quis eas blasphemias quas Cal-
vinistarum hæresiarcha & antesignanus passim in
libris suis, sed imprimis in eo qui inter ipsos,
tamquam Christianæ doctrinæ Summa, immo
norma habetur, Institutiones dico, contra illam
ipsam sacrosanctam Trinitatem effundit; ubi et-
iam usitaram illam in Catholica Ecclesia præva-
tionem. *Santa Trinitas, unus Deus miserere nostris*
impie irridet; ipsi objecisset? Vt acceam in finibus
alios, quantum ad Trinitatis articulum, atheis-
mos, quos Sanctius & Fevardentius multis pro-
bant & declarant. Ecce tibi stultitiam vel insu-
niam potius eorum qui à diabolo seducti sunt! Ec-
ce impietatem eorum qui dum Ecclesiam refor-
mare volunt, omnia deformant, & novam multi-
plicium errorum & blasphemiarum Babylonem
condunt! Porro in hoc regno, postquam ab Elisa-
bertha subjugum veluti missum fuit, etiamnum
pauci admodum Ministri sive Prædicantes novi
Evangelii reperiuntur, qui in ipsa insula nati
sunt Illa enim ad propagandam, cujus Defensatri-
cem se fert, doctrinam, non Curiones tantum in
pagis, sed Episcopos etiam per dioceses (quæ toto
regno quinquaginta sunt) constituit, & insula ac
pedo donatos, ovisibus præfecit. Opulenter & re-
galè missionem! O superbam & authenticam
Prælaturam! quæ ad Apostolicam illam (si diis placet)
conformata, sæcularem Principem habet ac-
torem; & eum quidem, qui ut cum legitima uxore
facere posset divortium, cum Christi sponsa
Ecclesia divortium facere non dubitavit. Illud
vero Anglicanis illis Ministris incommodis-
simum accidit; quod etiam si longissimos ad Hi-
berniam populum habeant sermones à paucis ta-
men quæ dicunt intelligantur: quum Hibernicæ
dialectus ab Anglicana non minus differat quam
Vasconum à Francorum lingua. Sed ab acutis ho-
minibus excogitata est ratio qua huic incom-
modo mederentur. Habito enim à Ministro sermone,
interpres quidam surgit, & quæ ille dixit, plera-
que auditoribus Hibernicæ lingua repetit atque
exponit. Sed quam fideliter putas? quam aptè
quam verè? Quod vel unum testimonio est, in
quantis angustiis nova illa versetur religio, &
quam exiguis finibus circumscriptur. Quamvis
autem Hibernicæ vulgus ad conciones ejusmodi
non gravate accedat, nemo tamen ex omnibus est
qui de Beata Virgine Maria, vel de alio quocum-
que Sanctorum, & imprimis de S. Patricio, quem
tamquam patronum venerantur, contempsim

loquentem audire sustineat, sed statim obruratis auribus cum multa detestatione aufugiunt:

*Improvise affris veluti qui sensibus anguem
Pressit humi incautus, trepidusque repente refugit.*

Quin etiam nonnullis in locis pueri Ministrum forte occurrentem tamquam monstrum aut prodigium sturnatim persequuntur, exhibent atque irrident, Antichristum appellantes. Scribit auctor Gallicæ hujus historiæ, suo tempore duos hæreticorum in Hibernia fuisse antesignanos, unum Lutheranum, Milerum nomine, Archiepiscopum Casseliensem; alterum Fernatum, Calvinistam, Archiepiscopum Tovanum. Quinam hodie sint, nobis ignotum est. Tanta vero idem ait Ministros abominationi esse Hibernis, ut huic hominum generi omnia mala & calamitates quæ ipsis accidunt, acceptas ferant. Quinetiam familiam illam è qua Minister aliquis prodit, infamam & Deo invisam existimant, ac cum ea tamquam ignominiosam, nihil rei sibi esse volunt, usque dum longo tempore infamia hæc (sic enim putant) deleatur. Illi qui sub crudeli Anglorum tyrannide velut captivi detinentur, etsi conciones hæreticorum coacti frequentant, tamen non vultu modo, sed verbis quoque summum hæreseos odium præ se ferunt, ac pro Catholicæ Ecclesiæ restitutione assidua vota faciunt. Ecclesiastica beneficia Nobiles obtinent, quorum plerique à Romano Pontifice dispensationem super ea re impetrarunt, tanto facilius, quod metus esset ne illa universa ab hæreticis involarentur: eû conditione tamen, ut quandoquidem toto regno publicum Catholicæ religionis exercitium erat prohibitum, illi partem eorum quum in alia pia opera, tum imprimis in sacerdotum & religiosorum passim delictorum alimenta impenderent.

Ex omnibus vero Hiberniæ provinciis, ut supra quoque dixi, sola Ultonia ab hæreseos contagione hæctenus fuit libera: regio ampla, paludibus referta, & immanibus sylvis umbrosa, in quas Catholici ingruente aliqua persequutione, tamquam in asylum se receperunt. Scotiam freto non admodum magno proxime habet disiunctam. In hac Hugo Oneal Tironi Comes, Anglorum copias magna cum sua gloria non semel fudit, eosque impedivit quo minus quæ vellēt perficere potuerint. Et tam hic quidem quam Odoxneal aliique regni proceres contra Elisabetham & ab ipsa missos vi-

carios arma continuo gesserunt, Catholicamque Ecclesiam non incolumem modo, sed florentem etiam conservarunt, frustra frementibus hæreticis, ac suum ipsorum cor edentibus. In hac provincia nullius quam Catholicæ religionis viger exercitium; omniaque Ecclesiastica beneficia Pontificis auctoritate distribuuntur.

Porro durante hoc bello, quod à supra dictis ducibus pro Catholicæ Ecclesiæ defensione, non sine magna: utrimque sed majori Anglorum cladedu gestum est, in Ultonia tres fuerunt Episcopi singulari pietate ac doctrina præcellentes Primus, Raimundus Archiepiscopus Armacanus, Ultoniæ Primas qui anno M. D. XCV in prælio in Connaciensi commisso provincia, occubuit. Secundus Redmondus, Episcopus Eriensis, totius regni Vice-Primas: qui dum suorum conventum in templo quodam celebrat, unâ cum aliquot aliis Episcopis Anno M. D. CI. pridie festi S. Matthæi, ab irruentibus sicariis trucidatus est. Tertius Richardus, Episcopus Celmorienis, Fræsciani ordinis Religiosus: qui sexaginta annis sacrum illum habitum gestavit, & non ita pridem tam senio quam honore plenus vixit, postquam è carcere, in quo Londini aliquamdiu detentus fuerat, est liberatus. Et hi unâ cum reliquis clericis, omnes tam hæreseos quàm diaboli assultus fortissime semper repulerunt, tanta constantia & felicitate, ut gloriari possint, ex ovibus suæ curæ commissis ne unam quidem sua incuria hæreticis ac lupo illi infernali, prædæ factam esse. Quæ laus cum strenuis illis ducibus communis ipsis est ut quorum temporalia arma spiritualibus horum armis præclaram operam præstiterunt. Quin eorandem res deducta fuit, ut Elisabetha toti huic provinciæ immunitatem à tributis & liberum religionis exercitium obtulerit, ea conditione, ut ne quid in aliis regni partibus Tironus & focii molirentur, neque alius idem tentantibus auxilia præberent: quas tamen conditiones accipere illi recusarunt. Quare exacerbati Angli, vires suas omnes periclitari voluerunt: atque ita in Ultoniam cum exercitu profecti, Anno M. D. XCV. locum quendam natura & opere egregie munitum obsederunt. Ultonienses accepto fociorum periculo, mox castra hostium magnis viribus oppugnant, ac tandem expugnata diripiunt; cæsis duobus circiter hæreticorum millibus, reliquis per fugam ægre elapsis, amissis omnibus impedimentis, machinis, & castrensi apparatu. Tanta tum in Anglorum castris panis copia reperta fuit,

ut loco inde nomen *Animbrisebi*, id est, *Vallis pa-*
nam manserit.

Anno MDXCVII in eadem provincia Ultonia a-
trox iridem inter Anglos hæreticos & Hibernos
Catholicos prælium commissum fuit, in quo præ-
ter magnam gregariorum militum numerum,
octodecim magni nominis Equites, una cum Hen-
rico VValop Angliæ Marescallo desiderati sunt.
Summus militiæ dux Ioannes Noritius globi ic-
ta facius, & in Momoniam transportatus, paulo
post ibidem decessit. & insuper duorum & viginti
Capitaneorum morte prælium illud inter pauca
in signe fuit. Anglicani exercitus reliquiæ ad tem-
pla tamquam ad asyla confugerunt: ubi plerisque
à victoribus vitæ gratia facta est, ea conditione ut
in Angliam renavigarent, neque contra Hiber-
niam amplius arma ferrent.

Tantam suorum cladem ægerrime ferens Eli-
sabetha, & illæsa existimatione à cæpro bello se
desistere non posse videns, multo validiores co-
pias contraxit: interim vero Proregi seu Vicario
mandavit, ut hostem quibuscumque posset modis
distineret, tum ipsam regionem vaultaret, messesq;
jam maturescens corrumpere, ut penuria illi &
fame victi, ad obedientiã redirēt. Hoc accepto mã-
dato, Brochus (id enim Proregi nomen erat) quan-
tum potuit militũ suorum numerũ collegit, & in-
colas etiam non paucos, furcis & sudibus armatos
secum duxit. Cum his Ultoniam ingressus, ad Ab-
donhubd, id est, nigrum suvium castra posuit, ac
per agros ejus loci fertiles, omne frumentum tan-
ta celeritate asportavit, ut Oneal vix se suosq; ar-
mandi spaciũ haberet. Is exploratis hostium vi-
ribus, eductis quas collegerat copiis, cum Anglis
conflixit, eosque sudit ac fugavit: cæso inter alios
Kildariensi Comite, Hiberniæ regulo; & ipso Pro-
rege vulnerato, qui ægre in oppidum Drohera-
tense perfugit, ubi paucos post dies ex vulnere de-
cessit. Eadem felicitate Catholici etiam in aliis in-
sulæ partibus usi sunt, ipsa fortuna, vel Deo po-
tius, justæ causæ suffragante.

In Momonia provincia Comes Gerardus Ger-
ardini, Mauricii filius, vir magnæ inter suos aucto-
ritatis, nec minoris ob adjunctam sibi pleramque
Nobilitatem potentæ, strenue itidem Anno M.
c LXXIII. contra hæreticos multa gessit, [a] Ca-
tholicamque religionem omnibus viribus propu-
gnavit. Quod bellum totum sexennium continuo,
sine ullis induciis duravit, Comes hic tres habuit
fratres, Thomam, natu majorem, Ioannem & Ia-

cobum; filium vero unicum. Thomas à paterna
hæreditate exclusus fuit, quod minus legitimo
conjugio natus haberetur: sed quamdiu Gerar-
dinus vixit, nihil contra fratrem tentavit. Iacobus
Gerardini cognatus Romam eo tempore profe-
ctus est, ut Pontificis auxilia sollicitaret: qui Phi-
lippum Hispaniæ regem per litteras monuit, ut
Hiberniam armata manu invaderet, & suæ faceret
ditionis. Et à Philippo quidem missus cum fuit
Italus quidam, militum tribunus: qui quum ali-
quamdiu bellum in Hibernia gessisset, tandem
fraudulentis Anglorum promissis deceptus fuit;
& secretò cum eis pactus, noctu clam intra castra
eos recepit, qui mox obvios quosque trucidarunt,
& quidquid in iis repertum, diripuerunt. In per-
fidia hujus mercedem Angli Italum hunc Comi-
tem crearunt; sed non multo post in Dingelano
oppido, unã cum superioris cædis reliquiis jugu-
larunt. Post hanc cladem Gerardinus Iacobum
cognatum suum in Connaciam misit, ut auxilia
inde accerferet. Is cum in itinere in exiguum ho-
stium, sed pugnacem manipulum incidisset, ma-
gna alacritate prælium commisit, hostesque
dilicet ac fugavit: verum dum victoriam perse-
quitur, ab hæretico milite missili globo traje-
ctus, occubuit, ac victoriam quamvis cruentam
hosti reliquit Gerardini non melior, immo peior
aliquanto fortuna fuit: qui ab Anglis captus,
quum in Angliam transportari recusaret, capite
in patria fuit multatus, Simili pane facti fratres e-
jus sancti sunt, in bello omnes cæsi. Filius vero in
Angliam abductus fuit, & custodia inclusus. Tho-
mas, qui Gerardino, Ioãni & Iacobo superstes fuit,
moriens duos reliquit filios: quorum primus no-
mine Iacobus, patri ut virtute, ita simili vitæ exitu
fuit similis. Gerardino è vivis sublato, Hibernia
quatuor annos sub impotenti Anglorum domina-
tu mansit, dum interim Iacobus Thomæ filius
nihil intentatum relinqueret, ut Momoniam pro-
vinciam sub imperium suum redigeret. Causæ e-
jus pleraque omnis Nobilitas favebat, & legiti-
mis nuptiis patrem ipsius natum asserbat. In pri-
mis Oneal, qui Anglorum in Ultonia velut flagel-
lum erat, Iacobum animabat, & quibuscumque
rebus poterat, juvabat. Sed & fortuna conatus
ejus subscribat, victorie arma undique per
totam provinciam circumferentis: Anglis in-
terim tanta clade affectis, & eo redactis, ut præ-
metu se abderent, nec extra spelæa sua apparere
aude-

[a] De Momonia provincia, & bellis ibi gestis.

auderent. In hoc bello summus militum dux Norrius una cum fratre Henrico, mortem appetiit, postquam omnes suas copias & vires vidit dissipatas. Quum ergo in viribus Anglis spes nulla esset, ad solitas artes & fraudes confugerunt: & quia facile videbant Iacobum armis superari non posse, alterum illum Iacobum Gerardini filium qui Londini captivus detinebatur, libertate donatum in Hiberniam remisit, attributo Momoniae principatu, ut ita duos hos inter se committerent, deinde ex occasione utrumque non Principatu tantum, sed vita etiam priuarent.

Iacobus Gerardini filius in Hiberniam a pulsus, magnam omnium de se concitavit expectationem, obuersantibus adhuc patris in republicam meritis: eoque statim cupide ab omnibus exceptus, Iacobus vero Thomae filius etiam ab intimis desertus est: Quod Populi studium quum animaduertisset Thomae filius, protestatus est, si quidem de solo Momoniae Principatu esset controversia, se libenter omni iuri quod sibi competere, in gratiam cognati sui, renunciaturum: quia vero manifestum sit Catholicae religionis potissimum in hoc causam agi, cui per cognatum suum Angli exitium moliantur, se quidem in hac causa libenter fortunas omnes & sanguinem velle profunderi. Nec mora. Gerardini filius copias quantas potest contrahit: isdem contra cognatum eductis, iubet ut ad pedes ipsius se abiciat, & Principatum quem ipsi captivo eriperat atque usurpabat, reddat. Idem non sua debeat modo, sed flagitabat quoque vniuersa Hibernorum Nobilitas; qui magno numero Anglicanis copiis se coniunxerant, & arma contra eum verterant, cuius auspiciis multas praclaras hactenus victorias contra eosdem quos jam sequebantur, obtinissent. Iacobus religionem nullo modo sic saluam fore distitans, fratrem ad Onealem ablegavit, ut haec omnia ei renunciaret, & auxilia posceret: verum antequam frater rediisset, Iacobus a cognato ita circumventus atque obsessus fuit, ut sine pugna evadere non posset. Quare cum copiis suis cum hoste congressus, nullo negotio victus ac captus fuit, una cum Comite Clancarniae Florentino, & uterque Londinum missus. Nec vero ea victoria Iacobo diu felix fuit. Dum enim provinciam totam obit, ac Nobilitatem suam facit, jamque pulere sibi in Principatu confirmatus videtur, Angli voluntati eius dissimulans, non multo post

veneno dato, hominem e medio sustulerunt. Hiberni tametsi se proditos indignati, contra Anglos rebellauerunt, & cum Iacobi, qui Londini captivus servabatur, fratre conjunctis viribus, Anglos multis magnisque cladibus denuo affecerunt. Vtebatur vero Iacobi frater Onealis potissimum auxiliis: ad quos etiam praeterea se adjunxerant Isuluanus Beiti, Baro Mauritius, Ochochourius, Chierri, Redri, & Deglean, Equestris ordinis viri, cum praecipua Nobilitatis parte, qui tantis tamque infamibus injuriis, quas longo tempore sub Anglis pertulerant, atrociter laesi atque irritati, multo quam umquam antea acrius, velut pro aris ac focis dimicauerunt. Et hoc quidem bellum etiamnum durat, ac durabit quamdiu Gerardini posterum sub Ecclesiae legibus vivent.

Eo tempore quo haeretici in Anglia plenas furori suo contra Catholicos habendas laxaverant, (a) Hibernus quidam Theologus, Ioannes Traversius nomine, accusatus fuerat, quod de primatu Petri ejusque successorum librum scripsisset. A iudicibus interrogatus an ipse ejus libri auctor esset rem falsus est, tres simul monstrans digitos, quibus in illo scribendo esset usus. Quare ad ignem damnatus, supplicium magna constantia pertulit. Mirum vero est, immo certum divinae Majestatis miraculum, quod tres illi digiti ab omni flammae injuria immunes, nec tum nec postea comburi potuerunt, ut fide dignus auctor Sanderus testatur.

In Momonia provincia, dum haeresis undique grassatur & mores omnia devastat, vir nobilis, magnae auctoritatis, imaginem quandam Deiparae Virginis, & nonnullas Sanctorum Reliquias iconoclastarum furori subduxerat, & in speluncam non procul a maris litore asportarat: eumque locum deinde orandi causa saepius frequentavit. Re tandem patefacta, bonus ille comprehenditur, & ad iudices adductus, imaginem tradere jubetur in contumacem, bonis omnibus confiscatis, captis poena statuta. Sic ergo coactus, imaginem reddit: quam arreptam mox unus ex haeticis pedibus conculcat & comminuit, fragmentis igni destinatis. Sed divinum numen, ut hanc injuriam ipsi Deiparae Virgini, cujus imaginem representabat, factam, vindicaret, statim sequenti nocte unum ex ministris suis ad miserum hunc ablegavit, qui eum flagellis atrociter caederet. Nec supplicium hoc effugere poterat quicumque; faceret, aut ubicumque se absconderet haeticus.

Aliud

(a) Miracula in Hibernia facta.

Aliud quiddam multo magis admirabile sacerdos quidam fide dignus mihi narravit, afferens multorum etiam hæreticorum testimoniis id fuisse confirmatum. Id sic habet. Quum die quodam presbyter Catholicus in Mediæ provinciæ quadam ecclesia sacrosanctum Missæ officium celebrasset, & calicem, in quo consecrata erat hostia, oblitus, in altari reliquisset, post horam circiter ingreditur idem templum hæreticus Episcopus, Richardus Bradeus nomine, comitante Barone Delvino & aliis: quumque rectè ad altare accessisset & calicem aperuisset, immissa manu hostiam excipere conatur: quam miraculose è Calice exsilientem quum idem frustra apprehendere niteretur, illa hinc inde saltans, manus eius elusit. Accedunt mox alii, sed nemo ex omnibus eam comprehendere poterat. Quare lassus jam episcopus sacerdotem accersiri iussit: cui mox illa tractandam se præbuit. Hoc Villæcastri, quod supranominati Baronis Delvini est municipium, accidisse idem presbyter memorabat.

Ad Connaciam vero quor artinet, tam altas in hac provincia radices egit hæresis, ut extirpari nequeat. Non desunt tamen hic quoque Nobiles, qui majorum religionem adhuc sequuntur. Inter hos quidam fuit venationi valde deditus: qui quum mane quodam prodiisset, quadraginta aut quinquaginta circiter canes, (qui Molossis illis & Loegrensibus tam magnitudine quam generositate nihil concedunt) secum ducens, ac feram à canibus cubili excitam persequeretur, strepitum audit quasi adventantium equitum, quumque animadvertisset, hostium esse turmam, qui ad capiendum ipsum venerant, revocatis suis, sylvæ beneficio, sese subduxit Henrici detectis insidiis, acriter ipsum persequuntur, ac sylvâ undique perlustrantes, tam se quam equos defatigant. Ille postquam è sylvâ evasit suos in ordinem cogit, canes dispersos colligit & contra hostes sylvâ itidè jâ egressos immitit ac voce incitat. Quorum impetum illi non sustinentes, statim se in fugam dant, in qua molossi illi incredibilem stragem edunt, tam equos quam homines morsu impetentes, & in terram dejectos laniant, sic ut ducenti circiter hoc modo perisse dicantur, præter eos quos Catholici Baronis Comites ac ministri manibus suis, sine ullo suo damno interfecerunt.

Hæreticorum crudelitatem Catholici Episcopi non magis in Hibernia quam in Anglia effugerunt. Inter hos præcipue memorandos est Domitius

Hurleus, qui à Pontifice Gregorio XIV. Cassiliensis Archiepiscopus creatus, & ut gregem dispersum colligeret in patriam reversus, obvium habuit modicum admodum fidelium Christianorum numerum, ex omni naufragio servatum; ac tandem quod Episcopalia munia obiisset, comprehensus est. Et primo conditiones opimæ oblatæ sunt apostatari si vellet, & fidei Catholicæ renunciare, At ille quo promissis hujusmodi flecti nõ poterat persuadere eis nitebatur ut placide secum conferrent: illi vero ira & furore perciti, quæstionibus eum subjiciunt. Ocreas enim oleo plenas pedibus induunt, & Episcopali mitra & habitu ornatum, ante luculentum focum collocant, ut vi flammæ adustis ocreis, tibiæ simul arserint, adeo ut detrahentes ocreas, ad genua usque carnem avulserint, nudis relictis ossibus, nec quidquam tanta eius in tormentis moti constantia, quodam mane eundem vimineo constrictum laqueo suspenderunt, quò langueret diutius.

(a) VI. Sed insignis admodum est crudelitas, qua iidem hæretici in Patricium Ohelium usi sunt: cujus historiam à Rescio in Phalarismis prolixè descriptam, paucis hic recensere videmus. Hic à teneris annis sancto Franciscanorum Ordini, qui de observantia dicuntur, innutritus fruerat: ob singularem vitæ sanctimoniam ac Religioso dignas virtutes, Majonensis Episcopus à Gregorio XIII. designatus. Suscepto Episcopatus munere, nihil prius habuit quam ut irreligiosos Religiosorum mores reformaret. In quo conatu strenue desudantem, Prorex investigari iussit. Habebat hic comitem, Conatium Ornarium, Principis Arbachadeni filium, eiusdem Ordinis monachum: qui unà cum eo captus, & ad proregem adductus, non minori constantia fidem suam profestus est. Sic ergo uterque obscuro carceri includuntur, ubi totos quindecim dies numquam jucundissimæ hujus lucis aspiciendæ eis fuit potestas. Repente deinde productos Prorex minis ac terrore aggreditur, repræsentans quâ grave supplicium meriti essent qui reginæ legibus non obtemperarent. Affirmarent ergo ac juramento sententiam sancirent, credere se, Reginam esse caput Ecclesiæ. Ohelio idem tres Episcopatus pro uno pollicebatur, si novæ religioni subscribere vellet. Quæ verba ille nullo responso dignatus, risu excepit. Quare iratus Prorex, ocreas oleo sale, butyro, & pulvere impleri; ac pedibus induci, atque ita aquæ bullienti imponi iussit; quibus detractis,

D d

nuda

(a) Martyria Episcoporum quorundam.

nuda ossa relicta sunt. Inter hos cruciatus Prorex iterum instat, ut errorem suum agnoscat: tumque se cruciatibus his facile remedium inventurum. At gloriosus hic martyr, quamvis ad mortem usque esset languidus, hanc tamen Proregis vanitatem iterum risu prosequutus est. Tunc ille multo iritator, inspectante utroque exercitu (duplicem enim tum habebat, Protestantium unum, Catholicorum alterum) per carnificem crura ossibus nudata, tum brachia & digitos intra duo saxa confringi, atque ita ad patibulum duci iussit. Quum ad supplicii locum venisset, laqueum collo gestans, Commissarios rogavit, ut unam horam sibi concederent, qua populum alloqueretur. Sed quum aegre dimidiatae horae spacium impetrasset, multa de se ac fide sua disseruit, circumstantes Catholicos salutaribus praeceptis instruxit: sic denique omnium animos commovit, ut nec haeretici ipsi a lacrymis sibi temperarent. Tandem ad Proregem conversus, sic inquit: Tu quidem, o Prorex corpus hoc iniuste torquisti, multasque mihi fecisti injurias: quarum ultionem in hoc Mundo à nemine posco, sed te ad divinae Majestatis tribunal cito, ut ibi tuarum iniquitatum rationes reddas. His verbis supra modum exasperatus Prorex, ac tacitum animo vulnus sentiens, non minus amaris verbis respondit: Tantum est hominum perversissime, in quam citissimo gradu ad infernum. Citationem ego tuam nihili facio, ac verba tua tipula leviora duco. Sic ergo sanctus ille homo, una cum socio strangulatus, ad aeternam gloriam evolavit. Tanta vero infinitarum virtutum hujus hominis in omnium animis infederat memoria, tanta de sanctitate eius erat opinio, ut plerique Catholicos non aliter quam sanctum venerarentur: quod quidem etiam non pauca miracula ad reliquias eius facta testantur. Prorex cum exercitu ad civitatem Limiricensem profectus, (ubi quinque dierum stativa habuit) die quodam cum Catholico Barone obambulans, quum ad locum ubi duo illi beati martyres perdebant, advenisset, Baronem inquit: Ecce perfidum illum hominem qui me ad tribunal Dei citare non dubitavit, quum tamen jam anima eius in inferno infelix degat, corpus vero est funesta hac arbore pendeat, avibus devorandum ac caeli injuria corumpendum Tum Baro, Mihi, inquit, non placet, prorex, nec aequum mihi videtur, ut nobili orti profapia inter fures & latrones patibulis alligati conspiciantur. Prorex iterum, Non ignoro, ait, te Catholicum esse, sed mihi crede, propediem fore

ut contumaciae tuae poenas luas. Non multos post Prorex in morbum incidit, qui in dies augetens, mox vitam ipsi abstulit, decimoquarto post sanctos illos supplicio affectos die. In quo facile omnes, non modo divinam justitiam, sed misericordiam etiam agnoscunt, ut qui Catholicæ religionis veritatem tot tamque miraeulosos testimoniis ab omni aëvo semper corroboravit.

Ad finem libri hujus apponere visum est Catholici Scriptoris Sanderi verba, sic librum suum de Schismate Anglicano claudentis.

Sed de his dulcissimæ patriæ meæ calamitatibus non libet plura hoc tempore dicere, gentis potius olim religiosissimæ, miseram convenit deplorare fortunam; adeoque homines ex hac barbara & bruta hæresi immutatos, ut cum omni religione etiam humanitatis sensum exuisse videantur, quodque cum priscis temporibus patrumque etiam nostrorum memoria sacris episcoporum, presbyterorum ac religiosorum personis tam insignem venerationem semper exhibuerint, ut ubique (inquit venerabilis Beda) clericus aut monachus adventus, gaudenter ab omnibus tamquam Dei famulus exciperetur; & si in itinere peregrinus inveniretur, accurrebant omnes & flexa cervicè, vel manu signari, vel verbis illius se benedici gaudebant; eo (inquam) nunc res nostræ sint prolapsæ, ut iis in perditâ gente nostra, non solum nullus tribuatur honor, sed quod nec ille vivere aut esse liceat; quodque eorum conditio sit furum, latronum, homicidarum, perduellium ac quorumvis sceleratissimorum hominum forte longe intolerabilior; eo miseros Britannos meos perdidit impia hæresis & ecclesiasticæ communionis disrupta societas.

PROLOGVS AD LECTOREM.

Spectatum satis est, nihil inclementius atas protulit ulla patrū, mentem furor impius omnem Exiit humanam: nulli sua profuit atas; Non sexus, non innocui lactentibus anni, Non senibus sua canicies, venerandaque multæ Majestas vita meritis: non forma pudorque Feminæ teneri subduxit corporis artus Supplicio: non insonis reverentia caussa, Vindictæque metus: nec copia tanta nefanda Cadis in expletas satiavit sanguine fauces. Diversumque genus læthi speciesque cruentas

Eumerii

*Funeris insoliti, nullisque exercita sacris
Vidimus in nostro pœnarum inventa teatro.
Vidimus exanimis se vire in viscera trunci,
Et rabiem cineri non indulgere sepulto,
Sanguineisque truncem manibus scœdare cruorem.
Sancta profanatis mysteria vidimus aris.
Quid superest? coramne tuos attollere vultus*

*Hæresis audebis? causamque animumque nocendi
Aut aliquo poteris prætexere nomine culpam?
Sed hæc fati sunt. Nos jam in Gallias trajiciemus,
quosnam ibi fructus hæresis pepererit, visuri.*

Finis libri Sexti.

FLORIMVNDI RAEMVNDI
DE ORTV, PROGRESSV ET RVINA
HÆRESEON SVPERIORIS SÆCVLI
HISTORIÆ
LIBER VII.

ARGVMENTVM SEPTIMI LIBRI.

Sequenti libro Septimo demonstratur, quomodo Lutherana hæresis in Gallias irrepserit, quibusque artibus à Lutheranis sit propagata; sed pietate Francisci I. regis, ne pedem in regno figeret aut latius proferperet prohibita: Margarita interim Navarræ regina schismati favente; & quibus modis. Ioannis Calvinii novæ hæreseos auctoris thema geneethiacum explicatur: quibus ille artibus prima sectæ suæ fundamenta jecerit ac Genevam tandem profugerit: ubi multa à nemine antea scripta recensentur, ac simul causæ quæ Galliæ populos ad novarum rerum studium impulerunt.

INDEX ET SVMMARIA CAPITVM
sequentis Libri Septimi.

CAPUT I.

- I. **L**UTHERANÆ hæreseos contagio in Gallia gliscit.
II. Ecclesia hostium in concinnanda ecclesia sua historia vafrities & doli.
III. Scommata eorum & calumnia à Catholicis contemnuntur & ridentur.
IV. Quanta turba & confusiones è nova religione nata sint.

- V. Status religionis & reipublica eodem tam in bonis quam in malis vinculo est colligatus.
VI. Gallia post introductam hæresin, nullum non malorum genus experta est.

CAPUT II.

- I. **F**RANCISCI I. Galliarum regis bonarum literarum restaurator, & summus fautor ac patronus.
II. Homines scientia præstantes undique ad se vocat & accersit.
III. Eum Lutherus ad partes suas traducere conatur.
IV. Quibus artibus ad id sit usus.

Dd 2

CAPUT